

Retorn a la Vall d'en Bas

Leix Vic-Olot pel túnel de Bracons ja és ben visible a la Vall d'en Bas. Recordo la sensació que em va causar veure l'inici de les obres fa uns mesos. Vaig deixar el cotxe al veïnat de Can Trona i em vaig dirigir al peu de les obres. Sota el viaducte de Joanetes em va començar a entrar un nequit. Em vaig preguntar què n'havia quedat d'un conflicte territorial que va mobilitzar milers de persones i les energies d'uns activistes que es van abocar en cos i ànima a una lluita intensa; que va acaparar portades i titulars, que va sacsejar consciències i que, a molts, ens va fer conèixer i estimar la Vall d'en Bas. Vaig concloure que no n'havia quedat res. Sota el viaducte de Joanetes l'únic que sentia era un silenci trencat per l'anar i venir de desenes de camions i l'únic que veia era uns enormes pilars de formigó que sobresortien dels camps de blat de moro i que semblaven desafiar el Puigsacalm. Aquell dia vaig marxar confós de la Vall d'en Bas, desanimat; amb el cor encongit i amb la sensació que el meu lligam amb aquest territori s'havia trencat. Des de llavors no hi he tornat.

Avui, però, quan m'he posat a pensar en l'*apunt del territori* m'ha tornat a venir al cap la Vall d'en Bas i Bracons. Torno a tenir ganes de tornar-hi. Sento que durant aquest temps he estat injust amb la Vall, que li he donat l'esquena per un motiu del qual *ella* i la seva gent no en té la culpa. Sovint només valorem les coses, els nostres petits tresors, el que tenim més a prop, quan estem a punt de perdre-ho, quan *les màquines* estan a punt d'entrar. Anem a la defensiva. Però si no hi tornem, si l'abandonem, si el deixem deseparat, l'estem traint just quan més ens necessita.

Així doncs, torno a la Vall d'en Bas.

El dia s'ha llevat clar i lluminós i les carenes que envolten la plana són més nítides i omnipresents que mai. Recorro les estretes carreteres que comuniquen el poblament històric disseminat de la vall agrícola més fèrtil de Catalunya. Pujo pels carrers costeruts i empedrats del Mallol i arribo a l'església de Sant Bartomeu, que domina la plana, pigallada de masies i veïnats sobre uns camps verds i marrons. Camino pel parc de

Gent de la Vall

Mentre recorro la Vall d'en Bas sintonitzo a la ràdio del cotxe l'emissora local Bas Ràdio. I, casualitats de la vida –potser un senyal?–, la persona entrevistada explica un projecte per recollir la memòria històrica i cultural de la Vall d'en Bas. És l'Anna Grabalosa, del Centre per a la Sostenibilitat Territorial, associació nascuda en aquest municipi hereva de la lluita de Salvem les Valls contra el túnel de Bracons. El projecte s'anomena Gent de la Vall i consisteix a gravar un documental on els habitants dels diferents pobles de la Vall d'en Bas parlin sobre la vida i els costums d'aquest indret. Es projectarà el primer trimestre de 2009.

Pedra Tosca, on es combina de forma perfecta natura –la pedra volcànica i els boscos– i cultura –les parets seques, les artigues i les cabanes–. Als Hostaletes, per molt tòpic que sigui, no puc deixar de mirar les balconades i els testos del carrer Teixeda, que a l'estiu mostren un esclat de colors inimitable. A Sant Privat, observo el contrast entre la natura salvatge del salt del Sallent i el poblament agrupat, com temorós, de la plaça clo-sa. I a Puigpardines em sembla veure que l'església,

romànica en part, amagada al peu de les muntanyes, sota els boscos de roures, alzines i faigs, espia la vall estranyada per un soroll i per una pols que no havia sentit ni vist mai.

I sí, veig el viaducte i em fa molt mal. Però estic convençut que la Vall d'en Bas continuarà mantenint el seu enorme encant. En part gràcies als esforços que s'han fet i s'estan fent des del territori per reduir al màxim l'impacte ambiental i paisatgístic de l'eix Vic-Olot. Però sobretot per l'ambició de la seva gent de posar en valor el patrimoni natural i cultural d'un paisatge únic. Per a mi –i ho dic ben alt– el millor paisatge de les comarques gironines. Ahir, avui i demà.

